

Analiza cantitativă a rezultatelor fișelor de implicare

SCOPUL STUDIULUI ȘI METODOLOGIA DE CERCETARE

În cadrul acestui studiu a fost analizate mai multe aspecte ce țin de procesul educațional, inclusiv satisfacția față de acesta. Studiul a fost realizat în cadrul proiectului „Școala Mea”, care este în cel de-al patrulea an de implementare. Colectare datelor necesare pentru realizarea estimărilor a fost efectuată prin completarea fișelor de implicare de către respondenți (elevi ai claselor 7-12, părinți ai elevilor și cadre didactice) din cele 20 de școli, ce au fost selectate în baza unui concurs deschis. Fișele de implicare reprezintă chestionare ce cuprind întrebări care se referă la procesul de studii. Întrebările din chestionar au fost divizate în 5 secțiuni, ce țin de: informarea despre activitățile școlii, bugetul, implicarea în activitățile instituției educaționale, oferta curriculară și mediul școlii. Chestionarea elevilor, părinților și a cadrelor didactice a fost realizată în perioada aprilie-mai 2017. Cercetarea a fost efectuată în 5 orașe și 15 sate, ce sunt amplasate în 13 raioane. Fișele de implicare au fost completate de 2581 elevi (66,7% studiază în școlile din zonele rurale, iar 33,3% în cele din mediul urban), de 2204 părinți (la 59,6% din părinți, copii învață la școlile din sate, iar la 40,4%, copii frecventează instituțiile educaționale din orașe) și de 457 cadre didactice (81,4% activează în mediul rural, iar 18,6% lucrează în mediul urban).

Tabel 1. Caracteristicile respondenților ce au completat fișele de implicare

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	LOCALITATEA	FIȘE DE IMPLICARE		
		completate de elevi	completate de părinți	completate de cadre didactice
Gimnaziul „Alexandru Pușkin”	Burlăceni, raionul Cahul	62	59	16
Gimnaziul „Dumitru Matcovschi”	Vadul-Rascov, raionul Soldănești	73	46	13
Gimnaziul „Elada”	Măcărești, raionul Ungheni	132	136	30
Gimnaziul „Gheorghe Râșcanu”	Râșcani	83	80	18
Gimnaziul „Mihai Corlăteanu”	Glinjeni, raionul Fălești	86	57	24
Gimnaziul „Mihai Eminescu”	Baimaclia, raionul Cantemir	87	109	29
Gimnaziul „Victor Coțofană”	Chetrosu, raionul Drochia	74	74	21
Gimnaziul Costuleni	Costuleni, raionul Ungheni	95	95	26
Gimnaziul Florițoaia Nouă	Florițoaia Nouă, raionul Ungheni	46	46	15
Gimnaziul „Simion Cibotaru”	Cobâlea, raionul Soldănești	72	75	19
Liceul teoretic „Alexei Mateevici”	Alexandru Ioan Cuza, raionul Cahul	110	112	25
Liceul teoretic „Andrei Vartic”	Ialoveni	238	93	15
Liceul teoretic „Constantin Stere”	Soroca	189	495	22
Liceul teoretic „Dimitrie Cantemir”	Cantemir	144	112	13
Liceul teoretic „Ion Pelivan”	Răzeni, raionul Ialoveni	167	25	23
Liceul teoretic „Meșterul Manole”	Sălcuța, raionul Căușeni	203	118	44
Liceul teoretic „Olimp”	Puhăceni, raionul Anenii Noi	115	46	28
Liceul teoretic „Prometeu”	Grozăști, raionul Nisporeni	156	200	31
Liceul teoretic „Vasile Coroban”	Glodeni	206	110	17
Liceul teoretic Balatina	Balatina, raionul Glodeni	243	116	28

Sursa: datele din fișele de implicare

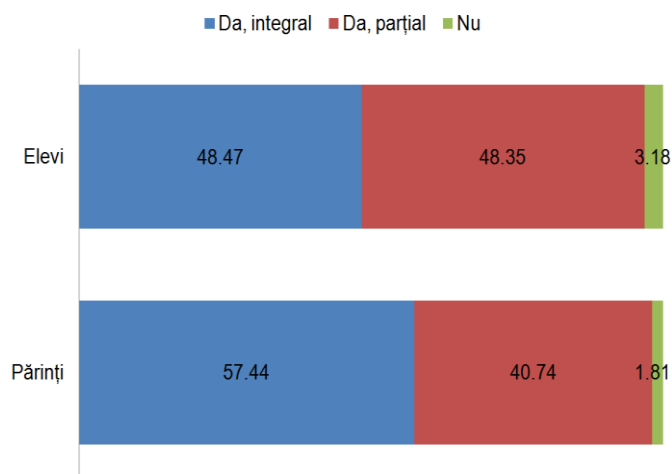
După recepționarea fișelor de implicare ce au fost completate, răspunsurile din chestionare au fost codificate. Acest procedeu a constat în atribuirea răspunsurilor a unor valori numerice. Pentru identificarea conexiunilor statistice dintre variabile, care sunt reprezentate de întrebările din fișe, s-a aplicat modelul *Probit ordonat* (Ordered Probit).

REZULTATELE ANALIZEI

Calitatea educației.

În general există o anumită stare de satisfacție față de procesul educațional. Astfel, aproape jumătate dintre elevi și peste 57% din părinții sunt mulțumiți integral de calitatea educației. Totodată, răspunsurile ce relevă starea de satisfacție parțială sunt mai des întâlnite printre elevi: aproximativ 48,4% din intervievați. În cazul părinților, mulțumirea parțială a fost exprimată de 40,7% dintre maturii ce au completat fișele. Ponderea răspunsurilor ce reflectă nemulțumirea este mică, însă cota elevilor ce și-au exprimat nesatisfacerea este mai mare de cât cea a părinților.

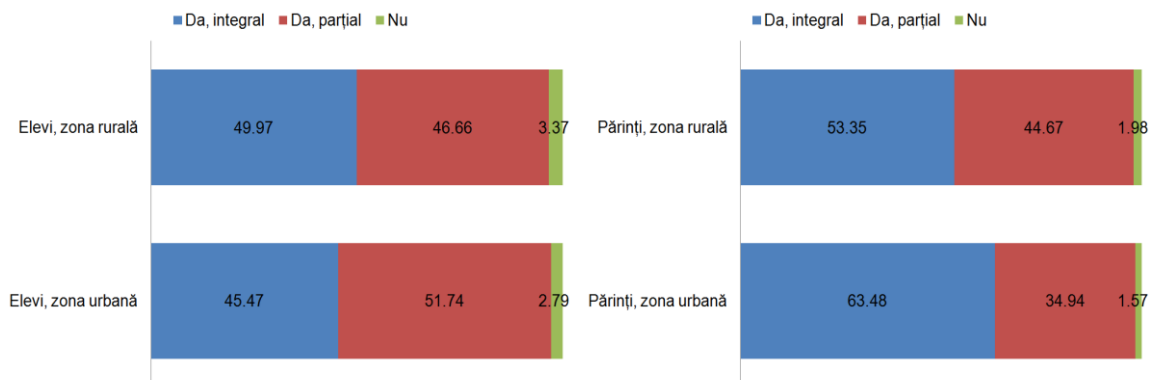
Figura 1. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Sunteți mulțumiți de calitatea educației?”, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Elevii din mediul rural au un nivel al satisfacției față de calitatea educației apropiat de cel al elevilor din mediul urban. În cazul părinților este o situație diferită. Astfel, aproximativ 2/3 dintre părinții din zonele urbane sunt integral mulțumiți de calitatea educației, în timp ce în mediul rural această cotă reprezintă 53%.

Figura 2. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Sunteți mulțumiți de calitatea educației?”, %, dezagregare după mediul de reședință

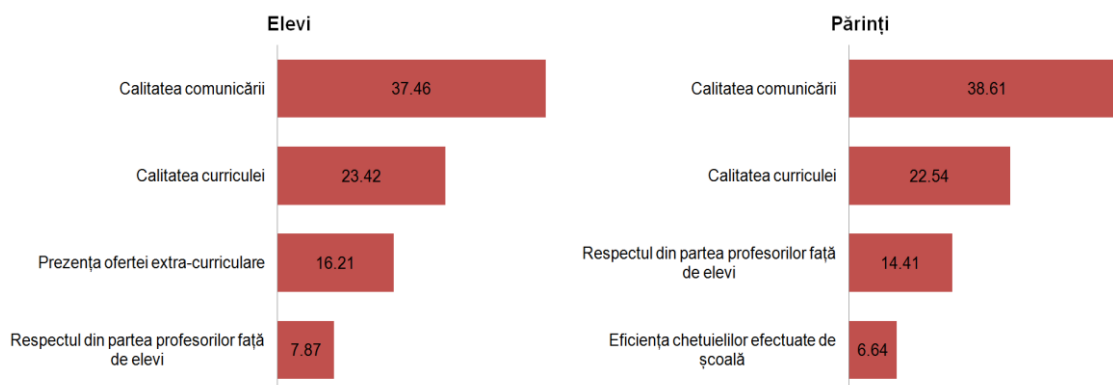

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

În cazul părinților și elevilor sunt trei factori asemănători ce influențează percepția privind calitatea educației: comunicarea informațiilor de către școală, calitatea curriculei și atitudinea bună a profesorilor în raport cu elevii și părinții. Comunicarea și informarea eficientă din partea instituției educaționale va spori probabilitatea îmbunătățirii satisfacției părinților și copiilor cu peste 37,5% și, respectiv, cu 38,6%. Comunicarea permite utilizatorilor de servicii educaționale să cunoască starea reală de lucruri din școală, iar acest fapt consolidează relația cu instituția educațională și stimulează percepția pozitivă. Calitatea curriculei este un alt factor determinat important, care afectează mulțumirea față de procesul educațional din partea elevilor (cu 23,4%) și părinților (cu 22,5%). Aplicarea programului școlar reprezintă activitatea de bază a școlii și este evident că conținutul curriculei și modul de predare are un impact direct asupra satisfacției elevilor și părinților. Respectul cadrelor didactice față de elevi, la fel, favorizează îmbunătățirea percepției copiilor (cu 7,9%) și părinților (cu 14,4%). Atitudinea bună din partea profesorilor poate contribui la o mai bună motivare a elevilor, fapt ce are implicații benefice asupra gradului de satisfacție. Oferta extra-curriculară influențează, doar, satisfacția elevilor (cu 13,7%). Activitățile în afara programul școlar, oferă o recreere activă și consolidează abilitățile elevilor, iar acest fapt stimulează capacitatea de studiere și influențează pozitiv instruirea.

Eficiența cheltuielilor afectează percepția părinților (cu 6,6%). O alocare optimală a resurselor financiare are efecte pozitive asupra motivării cadrelor didactice și contribuie la îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a școlii, fapt ce duce la îmbunătățirea activităților școlare, atât în cadrul predării programului școlar, cât și în realizarea oferte extra-curriculare.

Figura 3. Factorii ce influențează percepția elevilor și părinților față de calitatea educației, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Comunicarea.

Elevii și părinții sunt, relativ, satisfăcuți de modul în care școala comunică și oferă informații. Astfel, peste jumătate din respondenți au declarat că sunt mulțumiți de procedeele pe care le utilizează școala pentru a comunica. Nu există o diferență semnificativă dintre gradul de mulțumire față de comunicarea informațiilor atestată de elevii din zonele urbane și a cei din ariile rurale. În cazul dezagregării răspunsurilor părinților pe zone urbane și rurale se atestă o deosebire. Aproximativ 2/3 dintre tutorii din orașe sunt mulțumiți de modul în care sunt comunicate informațiile de către școală, în timp ce la sate satisfacția a fost exprimată de 51,3% din părinți.

Tabelul 2. Cum apreciați comunicarea informațiilor de către școală, % din respondenți

	ELEV			PĂRINȚI		
	Total	Mediu rural	Mediu urban	Total	Mediu rural	Mediu urban
Mulțumit/ă	54,09	54,50	53,26	55,9	51,32	62,70
Oarecum mulțumit/ă	42,81	42,07	44,30	41,65	45,37	36,07
Nemulțumit/ă	3,1	3,43	2,44	2,45	3,32	1,24

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Totodată, există un contrast între opiniile utilizatorilor de servicii educaționale și profesori privind comunicarea informațiilor. Astfel, dacă în cazul elevilor și părinților puțin peste jumătate din persoanele intervievate și-au declarat satisfacția, atunci aproximativ 86% din profesorii (83,9% din zonele rurale și 92,9% din ariile urbane) consideră că școala transmite într-un mod adecvat informațiile către elevi și părinți. Aici se merită de menționat că satisfacerea destul de bună a elevilor și părinților se datorează componentei de informare, care este relativ bună, în același timp pe alte dimensiuni ce se referă la interacțiunea și comunicarea prestatorilor și utilizatorilor de servicii există anumite carențe.

Tabelul 3. Școala oferă un volum adecvat de informație într-un mod adecvat, % din răspunsurile profesorilor

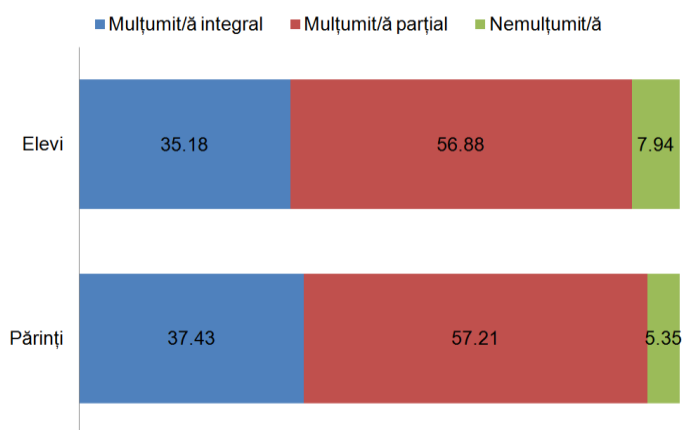
	Total	Mediu rural	Mediu urban
Da	85,56	83,87	92,94
Nu	5,69	6,45	2,35
Nu știu	8,75	9,68	4,71

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Curricula și procesul de predare.

Curricula. Chestionarea a scos în evidență faptul că printre respondenți predomină nivel mediu de satisfacție față de calitatea curiculei. Mai mult de jumătate dintre persoanele chestionate (56,9% dintre elevi și 57,2% dintre părinți) sunt parțial satisfăcute de oferta curriculară. Totuși, și cota asociată unui nivel mai avansat de satisfacție este destul de mare: puțin peste o treime din intervievați (35,2% dintre elevi și 37,4% dintre părinți) au declarat că sunt mulțumiți integral cu programul școlar.

Figura 4. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Sunteți mulțumit/ă de oferta curriculară?”, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

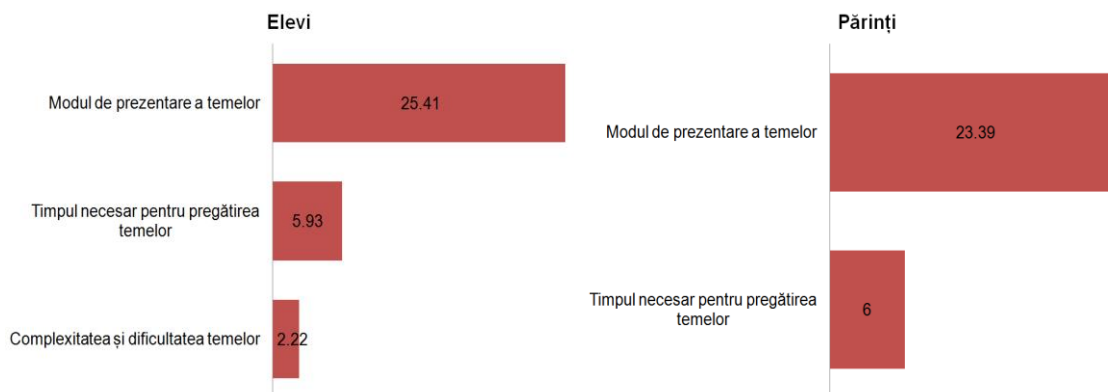
În cadrul cercetării au fost detectate 3 aspecte a căror influență asupra percepției față de calitatea curiculei se transpune în relații statistice robuste:

1. **Modalitatea de prezentare a subiectelor.** Buna prezentare a temelor contribuie la facilitarea înțelegerii unor aspecte dificile din cadrul temelor predate, fapt ce permite să nu se diminueze impresia despre programul școlar;
2. **Nivelul de împovărare al elevilor, caracterizat prin timpul necesar pentru pregătirea temelor.** Un program școlar cu prea multe teme, care încarcă elevii poate avea un efect negativ asupra percepției. Copii nu sunt mulțumiți de situația în care pentru pregătirea temelor este nevoie de o lungă perioadă, iar pentru alte activități le rămâne puțin timp;
3. **Complexitatea și dificultatea programului școlar.** Curricula ce conține teme dificile în exces poate descuraja elevii.

Prezentarea inteligibilă a temelor determină creșterea probabilității de ameliorare a percepției elevilor și părinților cu 25,4% și, respectiv, cu 23,4%. Un efect asupra percepției elevilor și a părinților cu 5,9% și cu 6% îl are programul ce permite pregătirea temelor într-un mod destins, astfel încât să rămân timp

pentru alte interese. Curricula cu teme dificile, ce implică ajutor suplimentar cauzează reducerea nivelului de satisfacție la elevi cu 2,2%.

Figura 5. Factorii ce influențează percepția elevilor și părinților față de calitatea curriculei, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Opinia majorității intervievaților (57,3% din elevi și 56% din părinți) este că profesorii prezintă informația într-un mod accesibil. Totuși, există anumite aspecte îngrijorătoare ce se referă la dificultatea programului de studii și la faptul că curricula solicită mult timp pentru pregătirea temelor. Astfel, peste o pătrime din respondenți susțin că temele sunt dificile și au permanent nevoie de ajutor suplimentar. De asemenea, aproximativ 2/5 dintre elevii chestionați au afirmat că pregătirea temelor le ia prea mult timp, aceeași poziție o au peste o treime din părinți.

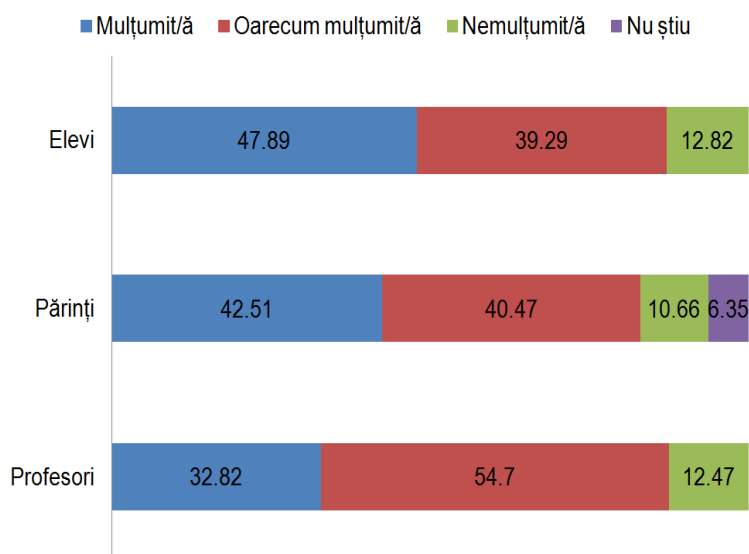
Tabelul 4. Distribuția răspunsurilor la întrebările ce se referă la evaluarea aspectelor procesului de studii, %

		Constant	Ocazional	Rareori
Informația este prezentată într-un mod inteligibil și temele pe acasă sunt făcute independent	Elevi	57,34	37	5,66
	Părinți	55,99	38,38	5,63
Este nevoie de ajutor suplimentar pentru pregătirea temelor pe acasă, deoarece sunt prea complexe și dificile	Elevi	26,77	50,52	22,7
	Părinți	26,13	53,49	20,37
Pregătirea temelor pentru acasă ia mult timp încât nu se reusește să se dedice timp pentru alte interese	Elevi	39,17	39,17	21,66
	Părinți	33,76	46,96	19,28

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Analiza percepției față de capacitatea motivațională a curriculei ne oferă o imagine contrastată: elevii și părinții au un nivel mai înalt de satisfacție, iar profesorii sunt mai rezervați în calificativele acordate. Majoritatea elevilor, (47,9% din numărul copiilor intervievați), consideră că curricula îi motivează să studieze. În cazul părinților, persoanelor ce au un grad de mulțumire sporit, la fel, reprezintă cea mai marea parte dintre adulții chestionați, totuși ponderea lor este de 42,5% - un nivel mai mic decât în cazul elevilor. Pe de altă parte, doar, aproximativ o treime din cadrele didactice interviuate au afirmat că sunt mulțumiți de capacitatea motivațională a programului școlar, în timp ce peste jumătate din profesori au susținut că sunt oarecum satisfăcuți.

Figura 6. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Evaluati dacă curricula motivează elevii să învețe?”, %

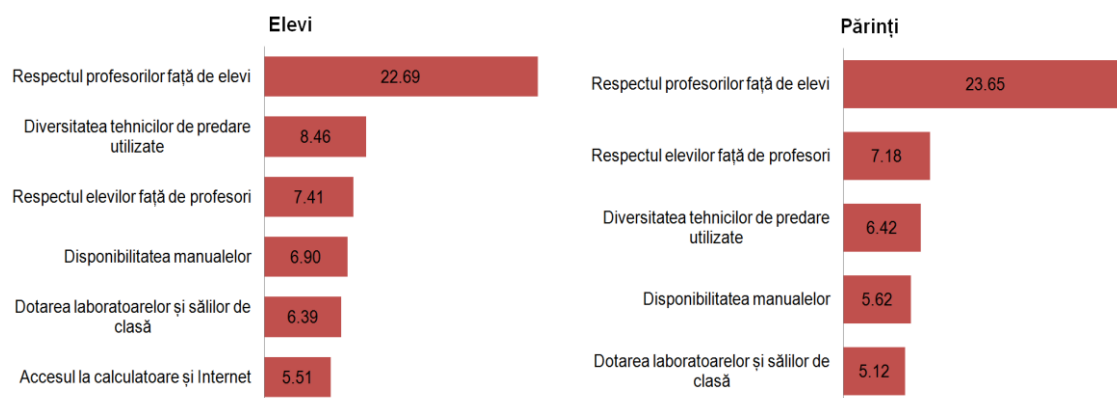

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Procesul de predare. În linii generale, putem vorbi despre trei categorii de factori care favorizează predarea subiectelor într-o manieră inteligibilă:

1. *Relația dintre prestatorii și utilizatorii serviciilor educaționale.* Existența unei bune relații dintre profesori, pe de o parte, și elevi și părinți, pe de altă parte, reprezintă un aspect crucial în procesul de studii;
2. *Diversitatea tehnicilor de predare utilizate.* Folosirea diverselor procedee poate spori interesul elevilor pentru studiere;
3. *Disponibilitatea manualelor și infrastructura de suport pentru procesul educațional (dotarea laboratoarelor și a sălilor de clasă, și accesul la calculatoare și Internet).* Este evident, că procesul de predare nu poate fi realizat fără manuale calitative, laboratoare dotate și acces la calculatoare.

Atitudinea pozitivă din partea profesorilor determină creșterea probabilității unei evaluări pozitive a manierei de predare cu 22,7% în cazul elevilor și cu 23,7% în cazul părinților. Respectul elevilor, de asemenea este un factor, însă importanța lui este mai mică decât în cazul atitudinii din partea profesorilor și constituie 7,4% pentru elevi și 7,2% pentru părinți. Diversitatea tehnicilor de predare se transpune într-o modificare a evaluării cu 8,5% în cazul elevilor și cu 6,4% în cazul părinților. Factorii ce se referă la manuale, dotarea laboratoarelor și accesul la calculatoare au influențe ce sunt sub 7%, atât pentru elevi, cât și pentru părinți.

Figura 7. Factorii ce influențează prezentarea lecțiilor într-o formă inteligibilă, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Peste 2/3 dintre toate persoanele chestionate consideră că profesorii au un comportament respectuos față de elevii și părinții acestora și sunt satisfăcute de atitudinea cadrelor didactice. Pe de altă parte, în cazul atitudinii elevilor față de profesori și colegi predomină răspunsurile ce reflectă o satisfacție medie. Acest tablou statistic indică asupra unei relații asimetrice: un comportament respectuos din partea profesorilor și o atitudine mai distantă din partea elevilor.

Tabelul 5. Percepția privind relațiile dintre profesori și elevi, % din respondenți

		Mulțumit/ă	Oarecum mulțumit/ă	Nemulțumit/ă	Nu știu
Respectul profesorilor față de elevi	Elevi	67,69	27,66	4,65	0
	Părinți	69,01	24,73	2,54	3,72
	Profesori	80,74	18,38	0,88	0
Respectul elevilor față de profesori	Elevi	40,84	49,9	9,26	0
	Părinți	43,24	42,47	8,94	5,35
	Profesori	34,14	54,49	11,38	0

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

În general, se atestă o relativă satisfacție privind aspectul ce se referă la utilizarea diverselor tehnici de predare. Astfel, aproximativ jumătate din elevi și părinți, și peste 60% din profesorii au declarat că sunt mulțumiți de varietatea tehnicilor de predare utilizate de cadrele didactice în timpul lecțiilor. Totodată, în zonele urbane ponderea elevilor, părinților și profesorilor satisfăcuți de diversitatea tehnicilor utilizate este mai mare decât în ariile rurale.

Tabelul 6. Satisfacerea față de diversitatea tehnicilor utilizate pentru predare, % din respondenți

	ELEVİ			PĂRINȚI			PROFESORI		
	Total	Mediu rural	Mediu urban	Total	Mediu rural	Mediu urban	Total	Mediu rural	Mediu urban
Mulțumit/ă	49,63	46,25	56,40	48,73	44,29	55,10	61,49	58,06	76,47
Oarecum mulțumit/ă	42,81	46,37	35,70	35,71	39,27	30,35	33,48	36,56	20,00
Nemulțumit/ă	7,56	7,38	7,91	7,67	8,98	5,71	5,03	5,38	3,53
Absența răspunsului	0,00	0,00	0,00	7,89	7,46	8,85	0,00	0,00	0,00

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Utilizarea tehnologiilor informaționale și practicarea lucrului în echipă sunt tehnici de predare folosite des de către profesori. Peste jumătate din persoanele ce au completat fișele susțin că aceste procedee sunt folosite în mod constant în procesul de studiu. Tehnicilor ce țin de studierea temei în locațiile din afara școlii și invitarea specialiștilor din diverse domenii să facă prezentări elevilor sunt aplicate cu o frecvență mai redusă. Marea majoritate a persoanelor chestionate susțin că aceste metode sunt utilizate ocazional sau rareori. O situație similară este și în cazul practicării jocurilor educative de către profesori.

Tabelul 7. Frecvența utilizării tehnicilor de predare, % din respondenți

		Constant	Ocazional	Rareori	Nu știu
Tehnologiile informaționale sunt utilizate pentru subiecte didactice	Elevi	55,4	40,41	4,18	0
	Părinți	53,45	41,06	3,68	1,81
	Profesori	55,58	43,76	0,66	0
Jocuri educative sunt utilizate pentru subiecte didactice	Elevi	33,82	54,44	11,74	0
	Părinți	38,07	50,23	8,94	2,77
	Profesori	45,73	50,77	3,5	0
Pentru a studia tema elevii merg în diferite locații din afara școlii	Elevi	22,05	35,14	42,81	0
	Părinți	18,78	40,7	38,11	2,4
	Profesori	12,47	50,55	36,98	0
Specialiști din diferite domenii sunt invitați să facă prezentări elevilor	Elevi	32,39	49,09	18,52	0
	Părinți	27,95	52,4	17,51	2,13
	Profesori	15,75	72,87	11,38	0
Elevii sunt încurajați să lucreze în echipe	Elevi	55,02	38,24	6,74	0
	Părinți	54,81	39,02	4,26	1,9
	Profesori	57,55	38,95	3,5	0

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Disponibilitatea manualelor și dotarea laboratoarelor și sălilor de clasă sunt evaluate, în mare parte, cu calificative medii din partea respondenților. Aproximativ 47% din elevi și peste 50% din profesorii sunt oarecum mulțumiți de disponibilitatea manualelor de predare. Peste 41% din părinți și circa 62% din profesori sunt satisfăcuți într-o anumită măsură de dotarea laboratoarelor. La fel, în cazul dotării laboratoarelor se atestă cea mai mare pondere de nemulțumiți, ce depășește 12% din persoanele intervievate. În același timp, accesul la calculatoare și Internet satisface majoritatea persoanelor chestionate, iar 51,7% din elevi, jumătate din părinți și peste 47% din pedagogi s-au declarat mulțumiți de acest aspect.

Tabelul 8. Nivelul satisfacției față de unele aspecte ale infrastructurii școlii,% din respondenți

		Mulțumit/ă	Oarecum mulțumit/ă	Nemulțumit/ă	Absența opiniei
Disponibilitatea materialelor de predare și învățare	Elevi	46,14	46,61	7,25	0
	Părinți	44,56	42,15	7,44	5,85
	Profesori	37,64	53,39	8,97	0
Dotarea laboratoarelor și sălilor de clasă	Elevi	45,14	42,35	12,51	0
	Părinți	39,34	41,06	13,48	6,13
	Profesori	24,51	61,71	13,79	0
Accesul la calculatoare și Internet	Elevi	51,72	37,35	10,93	0
	Părinți	50	36,43	8,21	5,35
	Profesori	47,05	43,11	9,85	0

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Oferta extra-curriculară.

Instituțiile educaționale au activități extra-curriculare, iar cea mai mare parte a elevilor sunt implicați în acestea. Aproximativ 86% din respondenți au declarat că școlile au activități extrașcolare. Peste 57% din elevii chestionați au spus că practică activități extra-curriculare, iar 61,4% din părinți au susținut că copiii lor frecventează cercuri extrașcolare. Totodată, în zonele rurale comparativ cu cele urbane este mai răspândită practicarea activităților extra-curriculare în cadrul școlii. Astfel, 60,4% din elevii de la sate au declarat că frecventează cercuri extrașcolare, în timp ce la oraș această cotă este de 51,5%. De asemenea 66,4% dintre părinții ce locuiesc în ariile rurale au afirmat că copiii lor practică activități în afara programului școlar în incinta instituției educaționale, iar în zonele urbane acest lucru a fost spus de către 54% din tutori. Această situație poate fi explicată prin faptul că la orașe există multe activități ce se desfășoară în afara școlii în care studiază copiii, în timp ce la sate cerurile și cluburile funcționează, preponderent, în cadrul instituției educaționale. Drept urmare, în raport cu orașele la sate o pondere mai mare a copiilor frecventează cercurile extra-curriculare realizate la școală.

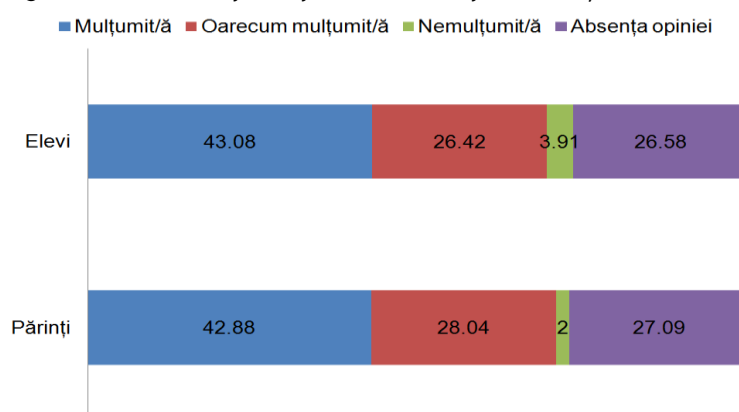
Tabelul 9. Distribuția răspunsurilor la întrebările ce se referă la oferta extra-curriculară, %

		Da	Nu	Absența răspunsului
Școala are ofertă extra-curriculară	Elevi	85,86	8,41	5,73
	Părinți	85,62	6,53	7,85
Participă copii la activități extra-curriculare	Elevi	57,46	42,54	0
	Părinți	61,43	36,57	2

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Marea majoritate a persoanelor intervievate, inclusiv și persoanele ce nu frecventează cercurile extra-curriculare - peste 40% dintre părinții și elevii, și-au exprimat satisfacția față de activitățile extrașcolare. Totodată, peste o pătrime din copii și părinții nu și-au expus opiniile privind nivelul de satisfacție. Aceasta se explică prin faptul că majoritatea părinților, ce au copii neimplicați în activități extrașcolare și elevii ce nu frecventează cluburi extra-curriculare nu au putut oferi un răspuns la întrebarea: „Sunteți mulțumit/ă de activitățile extrașcolare?”.

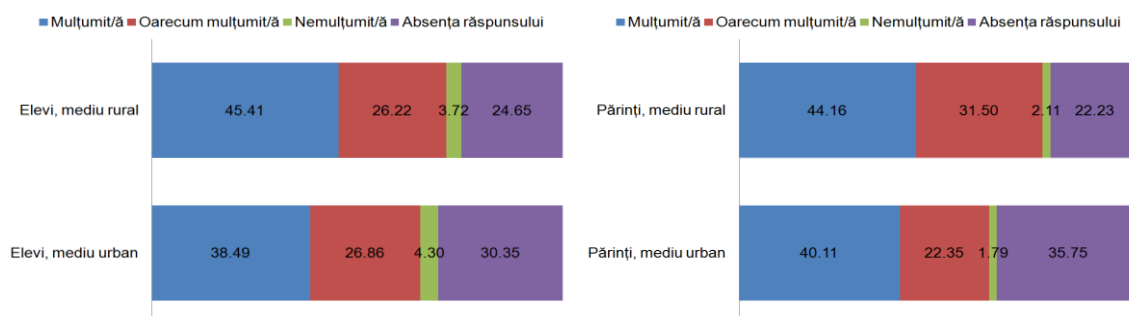
Figura 8. Satisfacția față de activitățile extrașcolare, % din respondenți

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Mulțumirea față de oferta extra-curriculară a școlii este mai mare în zona rurală comparativ cu mediul urban. La fel, ponderea non-răspunsurilor este mai mică la respondenții din sate.

Figura 9. Satisfacția față de activitățile extrașcolare, % din respondenți, dezagregare rural/urban

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Eficiența cheltuielilor.

În mare parte, elevii și părinții au o satisfacție medie față de transmiterea informației despre cheltuielile efectuată de școală. Totodată, elevii și părinții din zonele urbane în raport cu cei din mediul rural au un nivel mai înalt de satisfacție față de comunicarea informațiilor despre finanțele școlii.

Tabelul 10. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Cum evaluezi comunicarea de către școală a informația privind bugetul și cheltuielile?”, %

	ELEVİ			PĂRINȚI		
	Total	Mediu rural	Mediu urban	Total	Mediu rural	Mediu urban
Mulțumit/ă	28.05	26.26	31.63	37.16	31.89	44.94
Oarecum mulțumit/ă	47.38	50.90	40.35	39.84	43.84	33.93
Nemulțumit/ă	9.61	9.30	10.23	8.12	9.28	6.40
Nu știu	14.96	13.54	17.79	14.88	14.99	14.72

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Analiza fișelor la capitolul ce se referă la utilizarea surselor financiare a scos în evidență o situație ciudată, caracterizată printr-un exces de răspunsuri absente. În cazul bugetului se atestă un dezinteres față de informația financiară. Bugetul nu a fost studiat de 63% din părinți și de circa 53,2% din elevi. De asemenea, un număr semnificat de utilizatorii serviciilor educaționale: 69,9% din elevi și 57,8% din părinți, nu au încercat să găsească informații despre buget. Întrebarea ce se referă la înțelegerea informației bugetare are o cotă mare a non-răspunsurilor: aproximativ 30% din elevi și circa 38% din părinți. La întrebările, ce se referă la încercarea de a găsi și de a studia informația despre utilizarea contribuțiilor, 40-60% din respondenți nu au oferit răspunsuri. La fel, o parte semnificativă din respondenți :aproximativ 40% din elevi și peste jumătate din părinți, nu a răspuns la întrebarea ce se referă la comprehensibilitatea informației despre folosirea contribuțiilor.

Tabelul 11. Distribuția răspunsurilor la întrebările ce țin de aspectele financiare, %

		Da	Nu		Absența răspunsului
Studierea informației despre buget	Elevi	24,1	62,57		13,33
	Părinți	35,66	53,18		11,16
Încercarea de a găsi informația despre buget	Elevi	19,26	69,9		10,85
	Părinți	17,38	57,76		24,86
		Ușoară	Medie	Grea	Absența răspunsului
Înțelegerea informației despre buget	Elevi	19,49	37,23	13,52	29,76
	Părinți	23,96	31,22	7,08	37,75
		Da	Nu		Absența răspunsului
Studierea informației despre contribuțiile părinților	Elevi	30,61	22,28		47,11
	Părinți	32,53	15,34		52,13
Încercarea de a găsi informația despre utilizarea contribuțiilor părinților	Elevi	22,59	37,12		40,29
	Părinți	16,29	25,54		58,17
		Ușoară	Medie	Grea	Absența răspunsului
Înțelegerea informației despre utilizarea contribuțiilor părinților	Elevi	23,67	29,37	7,32	39,64
	Părinți	21,87	19,87	4,22	54,04

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Examinarea răspunsurilor profesorilor, la fel, denotă faptul că o mare parte din cadrele didactice (44,6%) nu cunosc dacă informația despre utilizarea fondurilor suplimentare a fost oferită elevilor și părinților. Totuși, circa 80% din profesorii intervievați au susținut că datele privind bugetul sunt oferite copiilor și părinților, iar 45,5% din pedagogi au declarat că informațiile ce se referă la folosirea fondurilor suplimentare au fost făcute publice.

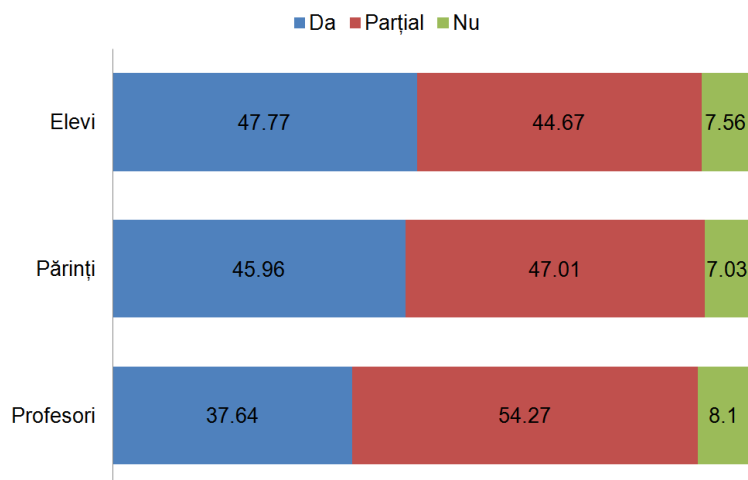
Tabelul 12. Distribuția răspunsurilor la întrebările ce țin de aspectele financiare, răspunsurile profesorilor, %

	Da	Nu	Absența răspunsului
Școala a oferit informații despre buget	79,65	20,35	0
Școala a oferit informații despre cheltuirea fondurilor suplimentare	45,51	9,85	44,64

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Există o anumită cauză ce determină o rată mare a non-răspunsurilor la întrebările ce vizează utilizarea surselor bănești. Se pare că răspunsul are două componente: pe de o parte, este un interes scăzut din partea utilizatorilor, iar pe de altă parte, mecanismele de comunicare nu sunt bine puse la punct: nu toate datele sunt făcute publice, iar o parte din informație este prezentată într-un mod neinteligibil, fapt care diminuează preocuparea elevilor și părinților față de subiectele financiare. Deși, există anumite carențe la capitolul informare, utilizatorii și prestatorii de servicii educaționale au o viziune despre modul cheltuirii fondurilor de care dispune școala. În linii mari, se atestă un nivel mediu de satisfacție privind eficiența utilizării banilor, iar majoritatea respondenților consideră că cheltuielile corespund parțial necesităților școlii. Acest răspuns este oferit de majoritatea profesorilor (54%) și părinților (47%). Totuși, cea mai mare parte a răspunsurilor elevilor (circa 48%) corespund opțiunii: „cheltuielile corespund integral necesităților instituției”.

Figura 10. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Cheltuielile corespund necesităților și priorităților școlii?”, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Implicarea elevilor și părinților în procesul de luare a deciziilor.

Participarea utilizatorilor de servicii în procesul decizional a fost analizată prin trei componente: activismul elevilor și părinților, solicitarea opiniilor de către școală din partea copiilor și tutorilor și realizarea sugestiilor colectate. În linii generale, se constată un activism nu prea intens din partea utilizatorilor de servicii. Peste 63% din părinți și 56% din elevi au declarat că se implică moderat în procesul de luare a deciziilor.

Tabelul 13. Evaluarea implicării în procesul decizional, % din respondenți

	Implicare activă	Implicare moderată	Nicio implicare
Elevi	26,89	56,02	17,09
Părinți	20,05	63,61	16,33

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

În opinia majorității elevilor (55%) și părinților (55,8%) instituțiile educaționale nu au solicitat opinia cu privire la necesitățile și prioritățile de dezvoltare a școlii. Poziția profesorilor e diametral opusă. Astfel, peste 2/3 din cadrele didactice au declarat că școala solicită sugestii de la copii și părinții acestora.

Tabelul 14. Solicitarea opiniei cu privire la necesitățile și prioritățile de dezvoltare a școlii, % din respondenți

	Da	Nu
Elevi	44,98	55,02
Părinți	44,19	55,81
Profesori	67,83	18,38

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Opinia utilizatorilor de servicii educaționale privind realizarea propunerilor elevilor și studenților este diferită de cea a prestatorilor. Astfel, mai puțin de jumătate de copii și părinți consideră că sugestiile lor sunt realizate integral sau parțial. În același timp, aproape 3/4 din profesori cred că doleanțele elevilor și părinților sunt îndeplinite. Un aspect îngrijorător se referă la faptul că o pondere extrem de mare a

persoanelor intervievate: 46,5% din elevi și jumătate din părinți, nu știu dacă propunerile lor au fost realizate sau nu. În cazul, profesorilor se atestă o situație mai bună: aproximativ 26% din cadrele didactice nu cunosc care e „soarta” propunerilor înaintate de școlari și tutorii acestora. Totuși, și această cotă de 26% reflectă o stare precară. Acest decalaj poate indica asupra unei deficiențe de comunicare, ori este posibil ca utilizatorii să nu posede toată informația despre implementarea de către școală a propunerilor venite de la elevi și părinți.

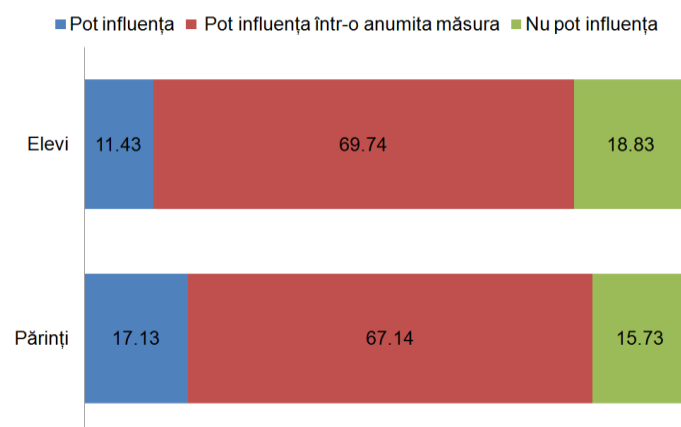
Tabelul 15. Îndeplinirea propunerilor elevilor și părinților cu privire la necesitățile și prioritățile de dezvoltare a școlii, %

	Elevi	Părinți	Profesori
Da, integral	12,01	15,02	17,72
Da, parțial	32,58	31,4	55,8
Nu	8,91	3,22	0,66
Nu știu	46,49	50,36	25,82

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Marea majoritate elevilor și părinților consideră că într-o oarecare măsură pot influența activitatea școlii. Această opinie este împărtășită de peste 2/3 din copiii și tutori.

Figura 11. Distribuția răspunsurilor la întrebarea: „Cum apreciezi posibilitatea de a influența activitatea școlii?”, %

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

Domeniile ce necesită a fi îmbunătățite în mod prioritar.

În linii generale, majoritatea respondenților consideră că prioritatea majoră o are infrastructura școlii. Astfel, dotarea laboratoarelor/sălilor de studii și dotarea sălilor sportive se regăsesc în top 5 priorități la toate cele trei categorii de persoane intervievate: elevi - 48,2 și 53%, părinți - 45 și 42,8%, și profesori - 62,4% și 55,4%. Majoritatea respondenților: 51,8% din elevi, 49% din părinți și 53,4% din profesori, consideră că alimentația corectă a copiilor este un aspect ce necesită o atenție deosebită. În opina a 41,8% din tutori și 57,3% din cadrele didactice implicarea comunității în procesul decizional este în domeniu care trebuie ameliorat. De asemenea, 48,9% din elevi și 53% din pedagogi consideră că trebuie îmbunătățită utilizarea tehnologiilor informaționale în școli. Pentru majoritatea părinților (42,7%) este crucială asigurarea securității în școală. Administrarea mai calitativă a resurselor financiare este un aspect ce are o mare semnificație pentru 46,1% din elevi.

Tabelul 16. Ponderea respondenților care consideră că îmbunătățirea domeniului este prioritară, %

Elevi		Părinți		Profesori	
Dotarea sălii de sport și construcțiile sportive	53	Asigurarea alimentației corecte	49,05	Dotarea laboratoarelor/sălilor de studii	62,36
Asigurarea alimentației corecte	51,84	Dotarea laboratoarelor/sălilor de studii	45,05	Participarea elevilor și părinților	57,33
Utilizarea tehnologiilor informaționale	48,9	Dotarea sălii de sport și construcțiile sportive	42,79	Dotarea sălii de sport și construcțiile sportive	55,36
Dotarea laboratoarelor/sălilor de studii	48,16	Asigurarea securității în școală	42,74	Asigurarea alimentației corecte	53,39
Administrarea resurselor financiare	46,14	Participarea elevilor și părinților	41,79	Utilizarea tehnologiilor informaționale	52,95
Asigurarea serviciilor de transport școlar	45,18	Utilizarea tehnologiilor informaționale	40,2	Sistemele de încălzire, canalizare și salubritate	51,86
Dotarea cantinei	44,32	Administrarea resurselor financiare	40,02	Dotarea cantinei	51,64
Metodele de predare	44,29	Serviciile de orientare în cariera profesională	39,84	Asigurarea securității în școală	50,11
Serviciile de orientare în cariera profesională	43,86	Dotarea cu grupuri sanitare în incinta școlii	39,66	Clădirea școlii	46,39
Clădirea școlii	42,62	Asigurarea serviciilor de transport școlar	39,47	Dotarea cu grupuri sanitare în incinta școlii	46,17
Dotarea cu grupuri sanitare în incinta școlii	42,35	Dotarea cantinei	39,02	Administrarea resurselor financiare	45,3
Sistemele de încălzire, canalizare și salubritate	41,65	Clădirea școlii	37,34	Metodele de comunicare a informației	44,64
Asigurarea securității în școală	40,72	Metodele de predare	37,3	Serviciile de orientare în cariera profesională	41,58
Participarea elevilor și părinților	37,7	Sistemele de încălzire, canalizare și salubritate	36,66	Asigurarea serviciilor de transport școlar	37,42
Metodele de comunicare a informației	36,07	Metodele de comunicare a informației	35,75	Instruirea profesorilor	37,2
Instruirea profesorilor	34,72	Instruirea profesorilor	32,44	Metodele de predare	35,45

Sursa: datele din fișele de implicare, calculele EG

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Fișele de implicare reprezintă un instrument util, care permite evaluarea satisfacției în procesul educațional. Datorită faptului că fișele de implicare favorizează elucidarea problemelor, acest instrument poate contribui la eficientizarea comunicării dintre diversele categorii implicate în procesul educațional: administrația școlii, cadrele didactice, părinții și elevii. De asemenea, fișele de implicare reprezintă o sursă de informare ce poate fi utilizată de factorii decizionali pentru formularea politicilor educaționale. Totodată, acest chestionar permite evaluarea implementării politicilor educaționale la nivel de comunități.

În studiu s-a realizat o analiză detaliată a factorilor ce afectează percepția privind calitatea serviciilor educaționale. În acest scop în cercetarea au fost examinate câteva aspecte separate: comunicarea, procesul de predare, oferta extra-curriculară, utilizarea surselor bănești de către școală și implicarea elevilor și părinților în procesul educațional.

În urma analizei efectuate putem face următoarele constatări:

- ✓ În linii generale, putem afirma că în eșantionul de școli analizate există o anumită satisfacere față de procesul educațional. Astfel, aproximativ jumătate din elevi și peste 57% din părinți au declarat că sunt mulțumiți de calitatea educației. În zonele urbane comparativ cu mediul rural este un nivel mai înalt de satisfacție față de calitatea educației. Totodată, există o satisfacție medie față de abilitățile pe care le dezvoltă școala. Peste jumătate din elevi și părinți au declarat că sunt „oarecum mulțumiți” față de capacitățile ce sunt dezvoltate în instituțiile de învățământ. De asemenea, în zonele urbane în raport cu ariile rurale părinții sunt mai tare mulțumiți față de capacitățile pe care le dezvoltă școala (52,5% dintre tutorii intervievați în orașe și-au declarat satisfacția, iar la sate s-a atestat o cotă de 40,6%), în cazul elevilor nu este o diferență semnificativă;
- ✓ Comunicarea reprezintă un factor important care favorizează creșterea nivelului de satisfacție față de educație. Există o mulțumire față de modul în care școala comunică informațiile, iar peste jumătate din respondenți se declară satisfăcuți de acest aspect. În zonele urbane comparativ cu cele rurale nivelul de satisfacție față de comunicare este mai înalt. Totuși, în alte componente ale comunicării, diferite de oferirea informațiilor, există anumite curențe;
- ✓ Majoritatea, elevilor (56,9%) și părinților (57,2%), sunt mulțumiți într-o oricare măsură de calitatea curriculei. Printre aspectele problematice putem menționa faptul că curricula îi împovărează pe copii și aceștia sunt nevoiți să dedice o lungă perioadă pentru pregătirea temelor, iar pentru alte interese nu prea le rămâne timp (opinie împărțită de aproximativ 40% din elevi). La fel, profesorii consideră că capacitatea motivațională a programului școlar este mediocră. Peste jumătate din elevi și părinți s-au declarat mulțumiți de modul de predare a lecțiilor. Totodată, deși profesorii utilizează diverse tehnici de predare, metode precum: studierea temelor în locații din afara școlii, invitarea specialiștilor din diferite domenii ca să facă prezentări elevilor sau utilizarea jocurilor educative se aplică mai rar. Totodată, în zonele urbane la toate categoriile de respondenți: elevi, tutori și cadre didactice se atestă o mulțumire mai mare față de diversitatea tehnicilor de predare utilizate în raport cu satisfacția înregistrată în mediul rural;
- ✓ În relația dintre profesori și elevi se atestă o anumită asimetrie. Profesorii dau dovadă de respect față de elevi, în timp ce atitudinea elevilor este mai rezervată:

- ✓ Este o situație neclară în ceea ce ține de modul în care utilizatorii de servicii educaționale percep informația despre utilizarea resurselor bănești. Ponderea extrem de mare a non-răspunsurilor din partea elevilor și părinților la întrebările ce se referă la faptul dacă a fost găsită, studiată și înțeleasă informația despre buget sau despre utilizarea contribuțiilor colectate de școală indică clar asupra unei curențe. Se pare că problema are 2 componente: pe de o parte, este un interes redus din partea utilizatorilor, iar pe de altă parte, mecanismele de comunicare funcționează defectuos: nu toate datele sunt făcute publice, iar o parte din informație este prezentată într-un mod neinteligibil, fapt care diminuează preocuparea elevilor și părinților față de subiectele financiare;
- ✓ În cazul creării posibilităților de implicare în procesul decizional se atestă 2 aspecte. Peste 55% din elevi și părinți susțin că școala nu le solicită opiniile privind prioritățile de dezvoltare. O altă problemă ține de lipsa informației privind modul de realizarea de către școală a propunerilor parvenite de la elevi sau părinți;
- ✓ Respondenți au susținut că problemele ce țin de infrastructura școlii și de alimentarea sănătoasă a elevilor sunt cele mai importante și trebuie soluționate cât mai urgent. De asemenea, aspecte ce necesită îmbunătățiri se referă la utilizarea tehnologiilor informaționale în școli și intensificarea participării elevilor și profesorilor în activitățile instituției educaționale. Trebuie de menționat că respondenții consideră că în toate domeniile sunt necesare îmbunătățiri, iar acest fapt denotă că există dificultăți în toate aspectele ce țin de funcționarea școlii.

În baza analizei efectuate pot fi oferite următoarele recomandări:

- ✓ Este necesar de a continua îmbunătățirea calității curriculei. Acest aspect este important nu doar din perspectiva obținerii studiilor necesare pentru carieră, dar inclusiv pentru a ușura elevilor o mai eficientă și rapidă percepere a cunoștințelor. Totodată, în cazul curriculei școlare, este nevoie să se realizeze și o continuă îmbunătățire a metodelor de predare;
- ✓ Pentru a spori informarea utilizatorilor serviciilor educaționale ar fi oportună lărgirea utilizării aplicațiilor electronice (pagina web, e-mail, etc.). Această abordare ar contribui și la o mai bună desfășurare a adunărilor școlare, deoarece participanții ar fi informați din timp. Totodată, în acest mod elevii și părinții ar putea fi informați despre soluționarea problemelor discutate la audierile publice școlare. Concomitent, este importantă consultarea opiniei părinților și elevilor privind tipul informației pe care ar dori să-l obțină cu regularitate din partea instituției;

- ✓ Totodată, este nevoie de a face informația cât mai inteligibilă pentru elevi și părinți. Pentru a oferi o claritate mare este binevenit să fie elaborată o scurtă notă, care să fie făcută public și care să includă versiunea succintă a proiectului bugetului, cu explicații privind cheltuielilor planificate. De asemenea, ar fi bine de identificat mecanisme prin care părinții sau elevii ar putea obține informații verbale despre situația bugetară a instituției educaționale (de exemplu, delegarea unei persoane care ar fi responsabilă de această sarcină);
- ✓ Deosebit de importantă este informarea despre resursele financiare ale școlii. În acest sens, pe lângă audierile publice, ar fi bine de oferit accesul liber pentru elevi și părinți la ședințele administrației școlilor, ce sunt dedicate discutării chestiunilor bugetare. În general, ar trebui de asigurat accesul beneficiarilor serviciilor educaționale la toate ședințele ce vizează activitatea școlii;
- ✓ La fel, se recomandă ca plățile făcute de părinți, sub formă de contribuții, precum și procurările de bunuri și servicii din contul acestor surse să fie însoțite de acte confirmative, iar recepționarea și cheltuirea acestor sume ar trebui contabilizată;
- ✓ Un alt aspect important, ține de sănătatea și siguranța elevilor. În acest sens este necesar de oferit elevilor, dar și profesorilor, accesul la o alimentație sănătoasă.

Disclaimer:

Acest document este publicat de către Centrul Analitic Independent Expert-Grup cu suportul financiar al Parteneriatului Global pentru Responsabilizare Socială (GPSA) al Băncii Mondiale. Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu sunt în mod necesar opiniile GPSA sau ale Băncii Mondiale.